

Remissvar

Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Dnr AM2021-6

Datum 2021-03-29

Sammanfattning

Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes) begränsar sitt remissvar till kapitel 20 *Bostäder och grannskap*. Målet för gestaltad livsmiljö berör frågan om jämlikhet främst inom detta område. ArkDes stödjer i huvudsak de förslag som ges, men anser överlag att vikten av god gestaltning samt hög kvalitet på bostadsbyggandet och närmiljön måste lyftas. De värden som arkitektur, form och design har bör adresseras samt dess goda förutsättningar att bidra till hållbara och inkluderande boendemiljöer. ArkDes ser risker med en standardiserad byggprocess, snabbt och billigt bostadsbyggande samt frånvaron av kopplingen mellan det nationella målet för arkitektur, form och design och de förslag och bedömningar som premorian föreslår.

Förbättrad tillgång till ekonomiskt överkomliga bostäder

ArkDes instämmer i att behovet av ekonomiskt överkomliga bostäder är akut och att behovet av tillgång på billigare bostäder är stort. ArkDes ser dock risker förknippade med allt för snabba lösningar, det ökar risken för standardiserade husbyggen med bostäder och närmiljö av låg kvalitet som följd. För att främja jämlikhet behövs satsningar i form av god gestaltning och kvalitet, vilket premorian själv betonar. ArkDes anser att det är viktigt att lyfta kopplingen till det nationella målet för arkitektur, form och design i detta sammanhang. I målets preciseringar betonas bland annat att hållbarhet och kvalitet inte ska underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden, vilket det finns en risk för om snabba lösningar och standardiserat byggande premieras. Ett medvetet arbete med arkitektur, form och design kan bidra till att bryta segregation och utjämna socioekonomiska skillnader, det kräver dock omsorgsfull och långsiktig planering och gestaltning vilket kräver en hög kvalitet i varje enskild byggnad och plats som gestaltas. Det är önskvärt att detta lyfts i samband med att vi efterfrågar förbättrad tillgång till ekonomiskt överkomliga bostäder. Produceras dessa på bekostnad av kvalitet och hållbarhet, finns det risk för att man bidrar till segregation och ojämlikhet.

Återställt mål för bostadspolitiken

ArkDes välkomnar premorians förslag att återgå till den målformulering för bostadspolitiken som gällde fram till 2008, men förslår följande tillägg i sista meningen: *Vid planering, byggande och förvaltning ska en miljömässig, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling samt det nationella målen för arkitektur, form och design vara grund för verksamheten.* För de projekt som finansieras med statligt stöd skall mål om gestaltad livsmiljö vara ett absolut krav.

Ökad produktivitet i byggbranschen

ArkDes är positivt inställda till att en lösning på bostadsfrågan eftersöks och instämmer i att det finns behov av att finna metoder för att stimulera mer kostnadseffektiva sätt att bygga goda bostäder, men vill påpeka risken med att öka produktiviteten genom att sänka kraven och eftersträva standardisering på marknaden. Kommunens särkrav kan vara krav på grönska och klimatanpassning, mobilitetstjänster i fastigheten eller gestaltningsmässig anpassning till befintlig bebyggelse. Dessa bör inte betraktas som ett problem utan en möjlighet.

Stockholm 29 mars 2021

Kieran Long
Överintendent, ArkDes

Beredning:
Maria Burén, ArkDes Think Tank